

process of future psychologists when creating a game designing applies the technological approach, developed by the leading scientists of the Institute of psychology. G.S. Kostyuk. Disclosed the contents of the technological approach in psychology organization (Карамушка Л.М., 2002). It is proved the expediency of use of the technological approach to game designing in the process of professional training of students, as it not only promotes the creative self-realization, but also the development and improvement of the professional qualities and skills of future psychologists..

Key words: modern innovative technology, game designing, the professional training of future psychologists, technological approach in psychology of the organization.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2014 р

УДК 37.015

*О.В. Дроздова, О.А. Ігнатюк
м. Харків, Україна*

ХАРАКТЕРИСТИКА МОДЕЛЕЙ І ТЕХНОЛОГІЙ НЛП У ПЕДАГОГІЧНІЙ СФЕРІ

Постановка проблеми. Основною метою педагогічної діяльності у глобальному сенсі є виховання всебічно розвинутої особистості, яке залежить від багатьох факторів. Основними з них є: рівень розвитку суспільства з притаманними йому культурними особливостями, наявність виробничих сил та виробничих, економічних та правових відносин, а також суспільних та історичних культурних традицій. Необхідно також зауважити, що цілі виховання мають історичний характер і змінюються разом з розвитком суспільства. Суспільство загалом представлено різними соціальними шарами та групами (стани, класи, духовенство, правляча, воєнна та творча еліти, політичні партії та інше) з притаманними їм особливостями, які впливають на цілі виховання.

Окрім того в різні історичні періоди цілі виховання були також різні. Так, Л.М. Толстой вважав, що існують чотири причини: сім'я, релігія, держава, суспільство, які є насиллям в існуючій освіті і під впливом яких знаходиться кожне підростаюче покоління. Сім'я, релігія, держава та суспільство існували з давніх-давен та будуть існувати і надалі і позбавитись впливу цих аспектів неможливо, але можна змінити негативний їх вплив на позитивний і врешті-решт проголосити основною ціллю освіти – виховання щасливої людини.

В процесі навчання та виховання взаємодіють як мінімум дві сторони: педагог та студент. Педагог для налагодження нормальних стосунків зі студентами повинен не тільки володіти професійною компетенцією і мати високий рівень культури, а й бути гарним психологом. Все частіше в сучас-

сних педагогічних працях іде мова про те, що необхідно враховувати особливості кожного студента та використовувати різні психологічні аспекти для поліпшення навчально-виховного процесу (І.Д. Бех, Г.О. Балл, І.А. Зязюн та інші).

Одним з таких засобів є використання прийомів нейролінгвістичного програмування (НЛП). Нейролінгвістичне (грецьк. *neuron* – нерв і лат. *lingua* – мова) програмування (нім. *programieren* – складати програми) – система опису структури суб'єктивного досвіду, що пояснює специфіку кодування набутої інформації; модель спілкування, яка ґрунтується на виявленні та використанні стандартів мислення; комплекс технік і операційних принципів (контекстуально залежних переконань), на основі яких моделюються ефективні стратегії мислення й поведінки [3].

Отже НЛП це: «мова мозку», тобто нейрологічні процеси, що відповідають за зберігання, переробку й передачу інформації; опис особливостей механізмів мислення та поведінки, організація комунікацій; "програмування", яке визначає системність розумових процесів та поведінки. Мета використання НЛП у педагогічній сфері – намагання за допомогою технологій проникнути у підсвідомість і, змінивши чи трансформувавши думки, погляди, ідеали, зумовити таку поведінку окремої людини, групи, мас, яка б максимально сприяла підвищенню морально-культурного рівня та професійної компетентності. Унікальність, полягає в тому, що студентів не нав'язують певну думку, а штучно створюють інформаційний контекст, який стимулює "цілком самостійне" формування необхідних думок та висновків, які мають довготривалий ефект.

Сучасна психологія створила багато технологій та моделей НЛП, які ефективно допомагають вирішувати особисті проблеми людини, а також налагоджувати процес міжособистісного спілкування, зокрема процес виховання та навчання. Проблема полягає у тому, що їх кількість дуже велика, і на теперішній час, не існує єдиної систематизованої класифікації. Також можна говорити про те, що на даному етапі, моделі та технології НЛП перебувають на етапі розробки, удосконалення та систематизації. Цей процес обумовлений їх використанням не в "лабораторних" умовах, а в реальному житті, і подальша їх життєздатність визначається ефективністю. Ще одна проблема полягає у тому, що раніше їх почали використовувати не тільки в психології та психотерапії, а й у галузях пов'язаних з комерцією, та в засобах масової інформації, де вони довели свою ефективність, але в переважній більшості використовувались зовсім не в позитивних цілях. В педагогіці НЛП технології почали застосовуватись недавно. Окрім того педагогічні стереотипи викладачів, їх надмірна обачність не дозволяє інтенсивно розвиватись даній сфері, хоча треба зауважити, що велика кількість викладачів використовують технології НЛП неспівомо.

Метою даної статті є дослідження найефективніших моделей та технологій НЛП, зокрема чотирьохмірної системи Уїлла МакВінні, а також дослідження використання даних технологій в навчальному процесі для полегшення спілкування викладача та студента.

Актуальність даного дослідження полягає в тому, що система, створена Уїллом МакВінні в рамках педагогіки розглядається вперше, як окремо, так і в поєднанні з системами Тімоті Лірі та Роберта Антона Уїлсона, Лоренса Кольберга.

Виклад основного матеріалу. Переважна більшість ефективних технологій мають чотирьохмірну структуру. Існують декілька основних способів, за допомогою яких ми сприймаємо оточуючий світ: зір, слух, відчуття, запах, смак. Це так звані «ключі доступу», які визначають репрезентативні системи людини: візуальну, аудіальну, кінестетичну, дискретну. Кожна людина користується всіма системами, але одна з них є основною. Тому при роботі зі студентами необхідно викладати матеріал таким чином, щоб кожен учень міг сприйняти матеріал «улюбленою» системою світосприйняття. На перший погляд, це зробити складно, але сучасні засоби навчання надають нам можливість складне зробити простим, наприклад, при проведенні лекції-презентації, інформація показується – для візуалів, розказується – для аудіалів, використовуються різноманітні схеми та графіки – для дискретиків. З кінестетиками складніше, у школі ці діти складають «групу ризику». До всього їм треба доторкнутись та на зауваження в усній та письмовій формі вони фактично не звертають уваги, це не входить в їх систему світосприйняття. Але за час навчання у школі такі діти вимушені навчитись «прискорювати» свою систему світосприйняття.

Як пише Майкл Гріндер «будь-яка інформація, яка йде через їх нервову систему, повинна попередньо транслюватися в єдину провідну модальність пам'яті, розуміння. Коли інструкція (інформація) збігається з їх провідною модальністю (репрезентативною системою), вони справляються чудово і добре запам'ятовують цю частину уроку. Коли вчитель переключається з провідної модальності учня на іншу, учень змушений транслювати інформацію назад в свою модальність. Така трансляція вимагає тимчасового відключення від реальності (учень в цей час не чує вчителя). В результаті в учня з'являється серія прогалин в інформації, що виявляється найчастіше при повторенні та на контрольних роботах» [1].

Окрім того одночасно у кожної людини існують так звані репрезентативні зони: візуальна, аудіальна, кінестетична, які вказують на те, що людина звертається до тієї чи іншої репрезентативної системи. Ще в стародавньому світі звернули увагу на те, що коли людина мріє її погляд направлений вгору, а коли сумує то вниз. Отже вгорі знаходиться візуальна зона, аудіальна зона розташована по горизонталі, а кінестетична вниз. По-

гляди в праву сторону говорять про те, що людина згадує минулі події: картинки, звуки, почуття залежно від куту погляду. Погляди в ліву сторону, говорять про те, що людина фантазує та конструює візуальні, аудіальні та кінестетичні образи.

Коли ми спілкуємось з людиною, зокрема зі студентом, намагаючись донести інформацію, необхідно слідкувати за рухами очей співрозмовника, це дає змогу виявити послідовність зон сприйняття інформації, та шлях кодування її в свідомості людини. Наприклад, при спілкуванні погляд співрозмовника переміщався наступним чином: вгору вліво, потім вправо, вниз вліво, потім вправо, потім в горизонтальну площину вліво. Ця складна комбінація говорить про те, що отриману інформацію студент перетворив на візуальний образ, потім пригадав щось з минулого схоже на створений образ, згадав почуття викликані спогадами, уявив, які почуття викличе створений образ, і в решті-решт, у студента виникла потреба висловити свої думки, або щось спитати у викладача. Тому коли при опитуванні, студент піднімає погляд вгору, це зовсім не означає, що він «замріявся», йому просто треба трохи часу щоб уявити, «переварити», а тільки потім, заговорити.

Нажаль, незнання цих моделей НЛП, спричиняє думки про «відсутність» студента на занятті та викликає конфліктні ситуації, які негативно впливають і на викладача і на студента. І навпаки знання цих моделей, може надати змогу подолати прогалини в знаннях та підібрати найкращий спосіб викладання навчального матеріалу. На перший погляд ця модель складна, але опанувати її легко. Є тільки один суттєвий «недолік», цей підхід найефективніше застосувати при індивідуальному навчанні.

При спілкуванні зі студентами необхідно також звертати увагу на рівень підготовки та особливості мислення індивідуума. Спосіб життя, родина, школа, соціум різною мірою формують світогляд людини. Світогляд - це система поглядів на світ і місце людини, суспільства і людства в ньому, на ставлення людини до світу і до самої себе, а також відповідні цим поглядами основні життєві позиції людей, їх ідеали, принципи діяльності, ціннісні орієнтації. Світогляд є не сумою всіх поглядів і уявлень про навколишній світ, а їх граничним узагальненням.

Поняття світогляду близьке до поняття «загальна картина світу», «світовідчуття», «світосприйняття», «світогляд», «світорозуміння». Громадський світогляд змінюється від епохи до епохи і складається під впливом культури епохи як цілого, а не в результаті впливу тих чи інших сторін соціального життя і тим більше не під впливом популярних в конкретну епоху ідей. Суттєвою складовою світогляду, як відображення світу (насамперед – світу культури) та ціннісного ставлення до нього є стиль мислення історичної епохи, який визначає загальні принципи теоретичного

освоєння світу і визначає горизонт мислення епохи. Важливу роль у формуванні світогляду відіграє філософія [4].

Однією з основних функцій філософії є світоглядна функція, спрямована на створення у індивіда правильного сприйняття навколишнього світу. Багато науковців стверджують, що «думка матеріальна», а у Старому завіті сказано «Буття визначає свідомість». Світосприйняття залежить певною мірою від сімейного виховання, а як наслідок, від типу родини, який можна визначити як: авторитарний, ліберальний, демократичний, унікальний.

Тімоті Лірі та Роберт Антон Уілсон у книгах «Квантова психологія» та «Прометей повсталый. Психологія еволюції» визначили концепцію, яка дозволяє від початку до кінця зрозуміти, що трапляється з дитиною в процесі батьківського виховання, а також дає можливість визначити, ким стала дитина в результаті сумнівних педагогічних експериментів батьків та деяких «викладачів-вихователів». Мова в цих книгах іде не стільки про виховання скільки про програмування. Адже крім традиційного виховання існує ще як мінімум *три схеми навчання-програмування*, що застосовуються дорослими і світом стосовно дітей, а саме:

- *імпринтинг* – миттєве відображення інформації (переживання, хвилювання, що фіксується в якості життєвого досвіду раз і назавжди);
- *умовні рефлекси* – навчання полягає в інтенсивному підкріпленні стимулів, що відбуваються з великою частотою протягом короткого відрізка часу;
- *оперантне обумовлення* (кондиціонування) – підкріплюються не штучно прив'язаними до нього стимул чи дія, а самостійно знайдена поведінка.

Відповідно до вищезазначених схем, десь в глибинах нашої свідомості всі ми маємо, як мінімум, *чотири контури* несвідомого, характер заповнення яких визначає наше життя і долю.

Перший контур – біовиживання, відображений досвід раннього дитинства у період від 0 до 1,5 років, обумовлюється ставленням матері до новонародженої дитини. Коли мати любить дитину та піклується про неї імпринтинг та кондиціонування відбуваються успішно, і зовсім мала дитина доходить висновку, що світ це найцікавіше, безпечне та приємне місце. Формується базова довіра до життя та світу. В разі негативного ставлення матері формується протилежне, так би мовити негативне відношення до життя та світу, який буде здаватись ворожим, небезпечним та малопріємним місцем.

Другий контур – емоційно-територіальний, від 1,5 до 4 років, у цей період дитина починає більш-менш впевнено ходити і визначає своє місце в сім'ї та найближчому оточенні. Обумовлюється ставленням оточуючих людей

до особи дитини, коли дитину поважають та визнають як суб'єкта, який має певні права, дитина починає демонструвати сильне «Я», впевненість в собі та бажання домінувати. При негативному ставленні все складається навпаки.

Третій – семантичний взаємозв'язаний контур, формується з 4 до 8 років, тобто у дошкільні та перші шкільні роки, та визначає схильність людини до навчання та логічного осягнення світу.

Четвертий – морально-соціальний контур, імпринтується у свідомість людини з першим виникнення та задоволенням статевого потягу, на цей фундамент накладаються різні норми та табу суспільства або найближчого оточення, в результаті чого виникає локальна (внутрішня) мораль. Вдале імпринтування і кондиціонування цього контуру породжує гнучких і терпимих в цінностях і моральних орієнтаціях людей, які неухильно дотримуються, вищих моральних принципів (типу десяти заповідей або індійської Ями), які для них давно стали не зовнішнім догматом, але внутрішньою власною системою оцінки Добра і Зла [2].

У кожної людини є свій найулюбленіший контур-система світосприйняття, і як наслідок своя концепція оцінки світу. Люди, які при виникненні проблеми починають злитися та гніватись, шукати винного, або намагаються перекласти розв'язання проблеми на іншу особу – це представники, які «застрягли» на першому контурі – «нарцисисти». Люди другого контуру – «емоціоналісти» – починають, як пише Р. Уілсон: «загрозливо роздуватися і ричати, як це роблять ссавці» відганяючи від себе проблему. «Рационалісти» – представники третього контуру, навпаки, будуть планомірно та аналітично намагатися вирішити проблему, але якщо проблема має ірраціональне рішення, успіху вони не досягнуть. Представники цього типу проявляють так звану ліберальну поведінку. Чесне та моральне рішення будуть шукати «моралісти» – представники четвертого контуру.

Отже, можна сказати, що умови та спосіб життя формують спосіб мислення, буття визначає свідомість, ментальність формує реальність і навпаки, реальність – образ мислення та душевний стан – формує ментальність. Цей аспект відзначив Уїлл МакВінні. Використовуючи принцип «стоячи на плечах гігантів», він узагальнив існуючі системи і створив чотирьохмірну модель реальностей. В її основу покладено принцип подібності-відмінності та принцип зовнішнього примусу, або внутрішнього детермінізму, крім того в основі моделі використана «Теорія морального розвитку і діагностування моральної свідомості», запропонована Лоренсом Кольбергом. В своїх працях він визначив *три рівні розвитку людини та суспільства: доконвенційний, конвенційний, постконвенційний*. Уїлл МакВінні переформував та доповнив ці рівні до чотирьохмірної системи, яка представлена: унітарною (доконвенційною), досоціальною (сенсорною), соціальною та постсоціальною (міфічною) реальностями [5].

Від початку, ця модель створювалась як спосіб опису основних параметрів суб'єктивного буття людини у даному більш-менш об'єктивному світі. Основними концепціями виявились орієнтації людини на різні аспекти буття, наприклад, для «унітарної реальності» цими аспектами виявляються принципи та правила, представники даної реальності керуються гаслами типу: «Ті хто не з нами, ті проти нас» або «Все підпорядковане правилам та законам», «Тільки так і ніяк інакше». Окрім того представники «унітарної реальності» нетерпимо ставляться до недуже розумних людей, домагаються своєї цілі за будь-яких умов в межах правил та законів, в стресових та критичних ситуаціях в більшості випадків займають позицію обвинувача, полюбують стиль залякування та тиску в спілкуванні [5].

Студенти, які є представниками «унітарної реальності», в переважній більшості виховувались в клерикальних сім'ях, або у сім'ях з авторитарною системою виховання. Для них вкрай необхідно з першого заняття встановити основні умови процесу навчання, тобто чітко визначити правила, принципи та ролі.

Представники «сенсорної реальності» перевагу надають фактам та логіці, можливість логічного пояснення буття та його закономірностей для них виявляється головною, вони живуть за принципами: «Все повинно пояснюватись логікою», «Так робити простіше та розумніше», «Можна розглядати всі варіанти та знаходити найрозумніший». На відміну від своїх попередників, «сенсорики» небагатослівні, намагаються керуватися не принципами та правилами, а холодним розумом, завжди враховують всі «за» та «проти» в стресах і конфліктах. Для даного типу студентів, на початку навчального процесу треба логічно обґрунтувати всі переваги вивчення предмету. Це дасть змогу покращити сприйняття матеріалу, успішність його засвоєння, вмотивованість та взаєморозуміння між викладачем та студентом.

Представники третього компонента, тобто «соціальної реальності», цінують почуття та цінності. Основні принципи їхнього життя: «Всі думки повинні враховуватися», «Головне - суцільний добробут», «Ніхто не повинен бути обділеним». «Соціали» намагаються відчувати людей, слідкують за реакцією людини, в житті керуються почуттями, а не розумом, намагаються уникнути конфліктних та стресових ситуацій. І в разі виникнення подібних явищ опиняються в ролі жертви. Студенти, які є представниками «соціальної реальності», в переважній більшості вимагають індивідуального підходу. Вони дуже цінують відвертість та людяність у викладачеві, можуть надавати перевагу чуйному, але не дуже компетентному педагогу, але не авторитарному професіоналу викладачу.

Представники четвертої «Міфічної реальності» живуть

за принципом «Життя - це гра», проявляють оригінальність та експансивність, іноді сарказм. Основоположними елементами поведінки для них виявляються ідеї та мистецтво. Підлітки даного типу в переважній більшості обирають творчі професії, їм притаманне креативне мислення, і вони знаходять нестандартні рішення для проблемних, здавалось б, безвихідних ситуацій. Вони є генераторами ідей, але на жаль на втілення в життя цих ідей у них не вистачає терпіння.

Чотирьохмірна модель Уїлла МакВінні по суті являє собою унікальну модель, яка дозволяє розглядати майже всі аспекти, які пов'язані з буттям, людиною та суспільством. Дану модель можна використовувати в різних галузях, в тому числі і в педагогіці. Виявивши основні уподобання учня або студента, можна визначити його належність до тієї чи іншої «реальності», а значить, при спілкуванні з ним враховувати основні критерії його світосприйняття, і як наслідок, підвищити рівень взаєморозуміння. Знання цієї системи допомагає також уникнути конфліктних ситуацій. Справа в тому, що існують діаметрально протилежні реальності: унітарна та соціальна, сенсорна та міфічна. Представники цих реальностей постійно перебувають у конфліктному стані один відносно одного, основою конфліктів стають непорозуміння, які виникають через різницю у пріоритетних цінностях: правила та принципи ніколи не дозволяють домінувати почуттям та цінностям і навпаки, а ідеї та можливості неможливо в повному обсязі збагнути за допомогою логіки та фактів. Крім того, за допомогою тесту Сьюзан Деллінгер можна визначити до якої реальності належить кожна людина. Наприклад, «унітарщики» обирають квадрат, «сенсорики» – трикутник, «соціали» – коло, «мешканці міфічної реальності» – зигзаг.

Поєднання усіх розглянутих моделей НЛП представлено на рисунку 1.

Рисунок 1 – Об'єднані моделі НЛП

В ході психолого-педагогічного дослідження, проведеного на базі Харківського музичного училища імені Б.М. Лятошинського, була доведена ефективність використання моделі Уилла МакВинни в поєднанні з іншими моделями НЛП. Застосування поєднаних моделей НЛП дозволило покращити рівень взаєморозуміння між викладачами та студентами, знайти спільну мову з так званими «проблемними» студентами і як наслідок підвищити рівень успішності та знизити кількість конфліктних ситуацій.

Існує ще одна чотирьохмірна модель. Вона полягає в тому, що викладачеві теж потрібно пройти чотири етапи педагогічного життя: інструментальний, інтенціональний, змістовний, трансцендентний. Існує байка про чотирьох каменярів, які будували храм. Коли у першого спитали що ти робиш, він відповів: «я дроблю це паскудне каміння» – інструментальний етап. Другий відповів, що заробляє на хліб – інтенціональний, третій відповів, що він будує храм – змістовний етап, а четвертий сказав, що він буде служити Богу в храмі, який будується.

Педагог на початку своєї професійної діяльності, повинен озброїтися різними технологіями та методами навчання, поступово досягти педагогічної майстерності і в решті-решт зрозуміти, що саме в його руках знаходиться доля людини, і наскільки ефективним, благополучним та успішним буде студент в своєму подальшому житті в значній мірі залежить від педагога. Леонардо Орр визначив, що в кожній людині існує дві складові «Той, хто думає» та «Той, хто доводить все те, про що інший думає». Тому якщо педагог вважає студента проблемним, нерозумним та ставиться до нього з неповагою, то і справді самий талановитий та розумний студент буде виявляти такі негативні якості, працездатуватиме так

би мовити зворотній зв'язок. Тому педагог повинен бачити в кожному студенті розумну, творчу, талановиту особистість.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, майже всі перераховані моделі мають чотириохмірну структуру і можуть бути об'єднані в єдину систему, а в свою чергу знання цієї системи значно допоможе викладачеві покращати рівень спілкування, уникнути конфліктних ситуацій, що призведе до взаєморозуміння, і як наслідок підвищення ефективності навчального процесу. Теоретичні знання щодо розглянутого питання можуть знайти своє практичне використання у подальших дослідженнях щодо побудови технологій педагогічного співробітництва у навчально-виховному процесі професійної підготовки сучасних фахівців в умовах вищої школи.

Список літератури: 1. *Гриндер М.* Исправление школьного конвейера / М. Гриндер – Минск: Институт обще-гуманитарных исследований, 2001. – 120 с. 2. *Ковалев С.В.* Мы родом из Страшного Детства, или Как стать хозяином своего прошлого, настоящего и будущего. / С.В. Ковалев – Ростов на Дону: Феникс, 2006. – 224 с. 3. *Петрик В.М.* Сугестивні технології маніпулятивного впливу: Навчальний посібник / За загальною редакцією Є. Д. Скулиша / В. М. Петрик, М. М. Присяжнюк, Л. Ф. Компанцева та інші. – 2-ге вид. – К.: ЗАТ «ВІПОЛ», 2011. – 248 с. 4. *Философия:* Энциклопедический словарь / Под редакцией А.А. Ивина. – М.: Гардарики, 2004. – 673 с. 5. *Янг П.* Метафоры и модели изменения. Постигаем искусство НЛП / П. Янг / Перевод с англ. Н. Будынина. – М.: Эксмо, 2003. – 430 с.

Bibliography (translated): 1. *Grinder M.* Ispravlenie shkol'nogo konvejera / M. Grinder – Minsk: Institut obshhe-gumanitarnyh issledovanij, 2001. – 120 s. 2. *Kovalev S.V.* My rodом iz Strashnogo Detstva, ili Kak stat' hozjainom svoego proshlogo, nastojashhego i budushhego. / S.V. Kovalev – Rostov na Donu: Feniks, 2006. – 224 s. 3. *Petryk V.M.* Sugestyvni tehnologii manipuljatyvnogo vplyvu : Navchal'nij posibnik / Za zagal'noju redakcieju E. D. Skulisha / V. M. Petrik, M. M. Prisjajzhnjuk, L. F. Kompanceva ta inshi. – 2-ge vyd. – K.: ZAT «VIPOL», 2011. – 248 s. 4. *Filosofija:* Jenciklopedicheskij slovar' / Pod redakciej A.A. Ivina. – M.: Gardariki, 2004. – 673 s. 5. *Jang P.* Metaforы i modeli izmenenija. Postigaem iskusstvo NLP / P. Jang / Perevod s angl. N. Budynina. – M.: Jeksmo, 2003. – 430 s.

О.В. Дроздова, О.А. Ігнатюк

ХАРАКТЕРИСТИКА МОДЕЛЕЙ І ТЕХНОЛОГІЙ НЛП У ПЕДАГОГІЧНІЙ СФЕРІ

У полі зору статті перебуває комплекс технік і операційних принципів, на основі яких моделюються ефективні стратегії мислення й поведінки. Розглянуто основні моделі НЛП, за допомогою яких можна, в значній мірі покращити рівень взаєморозуміння викладача та студента.

Окрім того, вперше в рамках педагогіки розглядається чотирьохмірна система створена Уїллом МакВінні. Обговорюються результати психолого-педагогічних досліджень щодо застосування моделей і технологій НЛП у навчально-виховному процесі в умовах Харківського музичного училища імені Б.М. Лятошинського. Доведено ефективність їх запровадження на практиці.

Ключові слова: викладач, взаєморозуміння, модель, методи навчання, мислення, нейролінгвістичне програмування, педагогічна діяльність, поведінка, технологія, студент

О.В. Дроздова, О.А. Игнатюк

ХАРАКТЕРИСТИКА МОДЕЛЕЙ И ТЕХНОЛОГИЙ НЛП В ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ СФЕРЕ

В поле зрения статьи находится комплекс техник и операционных принципов, на основе которых моделируются эффективные стратегии мышления и поведения. Рассмотрены основные модели НЛП, с помощью которых можно, в значительной степени улучшить уровень взаимопонимания преподавателя и студента. Кроме того, впервые в рамках педагогики рассматривается четырехмерная система созданная Уиллом МакВинни. Обсуждаются результаты психолого-педагогических исследований по применению моделей и технологий НЛП в учебно-воспитательном процессе в условиях Харьковского музыкального училища имени Б. Лятошинского. Доказана эффективность их внедрения на практике.

Ключевые слова: преподаватель, взаимопонимание, модель, методы обучения, мышление, нейролингвистическое программирование, педагогическая деятельность, поведение, технология, студент

O.V. Drozdova, O.A. Ignatyuk

SPECIFICATIONS MODEL AND TECHNOLOGY NLP IN PEDAGOGY

In view of the article is a complex of techniques and operating principle, on the basis of which are modeled effective strategies of thinking and behavior. The basic model of NLP, which can substantially improve the level of understanding of the teacher and the student. In addition, for the first time in the framework of pedagogy is considered a four-dimensional system established Will McWhinney. The results of psychological and educational research on the application of models and techniques of NLP in the educational process in terms of the Kharkov Music School named B. Lyatoshinsky. The effectiveness of their implementation in practice are proved

Keywords: teacher, understanding, model, methods of teaching, thinking, neurolinguistic programming, teaching activities, behavior, technology, student

Стаття надійшла до редакції 11.05.2014 р.

УДК 371.38+37.04

*Дяченко Л. Б.
м. Харків, Україна*

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗКРИТТЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ХІМІЇ

«Не в кількості знань полягає освіта,
а в повному розумінні й
майстерному застосуванні в
житті всього того, що знаєш.»
Фрідріх Дістервег

Актуальність і постановка проблеми. Підвищення інтелектуально-го потенціалу нації і розвиток творчої особистості є однією з найактуальніших цілей освіти. Необхідно формувати творчу особистість, яка була б здібна вирішувати нестандартні завдання як в учбовому процесі, так і в майбутній професійній діяльності. Досягнення цієї мети можливе за умови зміни педагогічних методик та впровадження інноваційних технологій навчання.

Змінюється сьогодні і дидактична функція викладача. Вона полягає не в передачі знань студенту, а у формуванні навичок здобути їх. Форми роботи викладача на занятті повинні захоплювати студентів, підвищувати їх пізнавальну активність, пробуджувати інтерес, навчати самостійного мислення та дій, сприяти інтенсифікації заняття за вкрай обмеженим обсягом навчального часу.

Мета статті полягає в аналізі існуючих інтерактивних методів, які б можна було застосувати на практиці в умовах ДВНЗ «Харківський коледж текстилю та дизайну» з метою розкриття творчого потенціалу студентів на заняттях хімії.

Основний зміст роботи. Проблема розкриття творчого потенціалу студентів під час навчання була і залишається актуальною у теорії і практиці підготовки сучасних фахівців. У зв'язку з цим серед традиційних форм та методик навчання у педагогічній практиці все частіше використовуються інтерактивні методи. Слово «інтерактив» походить від англійського слова «interact». «Inter» – це взаємний, «act» – діяти. Сутність інтерактивного навчання полягає в тому що навчальний процес відбувається тільки шляхом постійної активної взаємодії всіх студентів (рис.1).